

KAS TA SAVIVALDA?

- Tvarkytis klasėje padeda savivalda – pačių mokinių valdžia.
- Visi svarbiausi klausimai sprendžiami klasės susirinkime. Mokiniai drauge tariaisi, kaip palaikyti tvarką, planuoja išvykas ir renginius, pasiskirsto pareigomis.
- Klasei vadovauja seniūnas. Jis išrenkamas balsų dauguma. Seniūnas bendradarbiauja su mokytojais, telkia klasės draugus bendrai veiklai ir rūpinasi, kad numatyti darbai būtų atlikti laiku. Jis taip pat praneša bendramoksliams, kas vyksta mokykloje, ir atstovauja klasei per mokyklos susirinkimus.
- Dalyvaujant savivaldos veikloje išmokstama tartis ir laikytis priimtų susitarimų, sakyti savo nuomonę, išklausti kitus.

IŠ MANO KRAŠTO ISTORIJS

1430 m. rugsėjo mėn. buvo numatytas Lietuvos valdovo Vytauto Didžiojo vainikavimas karaliumi.

MANTO VEIKLOS PLANAS

Sėkmė dažniausiai lydi tą žmogų, kuris veikia drąsiai.

6

seniūnas

- Kas vyksta klasėje? Papasakok.
- Peržiūrėk nuotraukas. Kaip manai, kas vienija šiuos vaikus? Pagrįsk savo nuomonę.
- Kaip manai, ar galima apsieiti be savivaldos? Kodėl?
- Ar tu dalyvuoji klasės savivaldoje? Jei ne, kas trukdo? Jei taip, kodėl?
- Ko pasigendi savo klasėje? Ką, tavo manymu, reikėtų daryti? Kodėl?
- Kaip manai, kodėl svarbu ne tik reikšti savo nuomonę, bet ir išklausti, ką kalba kiti?

- Kartu su mokytoju sudarykite sąrašą savybių, kuriomis turėtų pasižymėti klasės seniūnas.
- Pratybų sąsiuvinyje atlik testą ir išsiaiškink, ar tu sugebėtum vadovauti.

- Pažaisk su draugais žaidimą „Antrininkas“ (78 psl.).
- Įsivaizduok, kad esi klasės seniūnas. Sukurk savo veiklos planą ir pristatyk jį klasės draugams.

7

BENDROSIOS PROGRAMOS

Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
<p>Gerbti kitą. Nuomonėms išsiskyrus toleruoti kitokį požiūrį. Susitvarkyti, ieškoti takaus sprendimo.</p> <p>Stebėti socialinę aplinką; domėtis visuomenės gyvenimu. Priimti naujoves.</p>	<p>1.2. Demonstruoti gebėjimą dirbti ir bendrauti su kitais: išklausti kito žmogaus mintis, išsakyti ir argumentuoti savo nuomonę. Gebėti priimti racionalius sprendimus; ieškoti kompromisų siekiant bendro tikslo. Gebėti konstruktyviai spręsti problemas.</p> <p>1.6. Gebėti išsiaiškinti atsakymus į rūpimus klausimus; atlikti apklausą. Gebėti dalyvauti klasės, mokyklos bendruomenės gyvenime, dalyvauti savivaldoje.</p>	<p>1.2.1. Suprasti, kad bendraujant svarbu tinkamai reikšti savo mintis, išklausti ir toleruoti kito išsakytą nuomonę.</p> <p>1.6.1. Išvardyti, kokios yra vietos savivaldos, valstybinės ir tarptautinės institucijos; nusakyti jų paskirtį ir veiklos pobūdį.</p>

MOKYMO UŽDAVINIAI:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

MOKYMO UŽDAVINIAI:

- Remdamasis vadovėlyje pateikta informacija ir asmenine patirtimi paaiškink, kas yra klasės savivalda.
- Įvardys 3–4 savybes, kuriomis turėtų pasižymėti klasės seniūnas.
- Atliks testą ir išsiaiškink, ar turi gebėjimų vadovauti, 3–4 rišliais sakiniais suformuluos išvadą.
- Sukurs ir klasės draugams pristatys savo, kaip klasės seniūno, veiklos planą.
- Remdamasis turima informacija suformuluos teiginius ir klausimus, apibendrins gautą informaciją ir argumentuos savo nuomonę.

miestų, o tik paskiausiai – valstybės. Vertėtų mokiniams paaiškinti, kad šiuo metu formuojama dar platesnė piliečio sąvoka (pvz., Europos Sąjungos pilietis), apimanti kelių valstybių ar tam tikros jų grupės gyventojus.

Darbas su vadovėliu. Perskaitomas pirmasis teorinės dalies teiginys, aptariama, kaip tampama piliečiais (vertėtų nurodyti teisės į pilietybę šiuos būdus: gimimo vieta, tėvai, natūralizacija (kai teisė į pilietybę įgyja žmogus, tam tikrą laiką teisėtai gyvenantis svetimos valstybės teritorijoje; jis turi mokėti tos valstybės kalbą, pripažinti jos kultūrą ir pan.), išimtis (pilietybė gali būti suteikta už nuopelnus valstybei). Smulkiau aptarti piliečių teisių ir pareigų dabar nereikia, tai bus išsiaiškinta atliekant užduotis pratybų sąsiuvinyje.

Perskaitomi 2–5 teorinės dalies teiginiai, išsiaiškinamos žodynėlyje pateiktų žodžių reikšmės. Asmens tapatybę ir pilietybę patvirtinantys dokumentai (asmens tapatybės kortelė, pasas) dabar neaptariami. Šie dokumentai bus tyrinėjami per praktinę veiklą.

Remdamiesi teorinės dalies informacija ir vadovėlio iliustracija mokiniai apibūdina rinkimų procesą. Pokalbis išplėtojamas į diskusiją, atsakoma į probleminius klausimus: „Kodėl, tavo manymu, reikalingi rinkimai?“, „Kaip manai, kodėl teisė rinkti įgyjama tik sulaukus 18 metų?“ Mokiniai raginami pagrįsti savo nuomonę.

Tada mokinių paprašoma pasidalyti savo asmenine patirtimi ir klasės draugams papasakoti, kaip vyksta rinkimai. Išklausomi pasakojimai, sugrįžtama prie vadovėlio iliustracijos, paprašoma dar kartą apibūdinti rinkimų eigą, išskiriami svarbiausi momentai.

Dar kartą perskaitomas trečiasis teorinės dalies teiginys, mokiniams siūloma pasvarstyti, kodėl tokia svarbi Konstitucija. Atsakymai pagrindžiami.

Praktinė veikla. 1 užduotis. *Kolektyvinis darbas.* Mokiniai balsuodami sprendžia, kurį žaidimą renkasi žaisti. Pirmiausia lentoje užrašomi gerai žinomų dviejų žaidimų pavadinimai. Tada popieriaus lapelyje kiekvienas parašo, kurį žaidimą renkasi. Užpildyti lapeliai įmetami į balsadėžę. Kai visi mokiniai išreiškia savo nuomonę, organizuojamas balsų skaičiavimas. Balsavimo rezultatai užrašomi lentoje. Pasirenkamas žaisti tas žaidimas, už kurį balsavo dauguma mokinių.

2 užduotis. *Tyrimas. Individualus darbas.* Tyrimas atliekamas namie, pamokos išvakarėse. Mokiniai tyrinėja tėvų pasus, asmens tapatybės korteles, aiškinasi, kas juose įrašyta. Rezultatai pristatomi per pamoką. Surengiama diskusija, svarstoma, kuo asmens tapatybės kortelė panaši į pasą ir kuo skiriasi, kam į šiuos dokumentus įrašomi asmens duomenys. Vertėtų smulkiau aptarti, kada reikalinga asmens tapatybės kortelė, o kada būtina turėti pasą.

Kūrybinė veikla. 1 užduotis. *Žaidimas. Kolektyvinis darbas.* Žaidžiamas balsavimu išsirinktas žaidimas. Pažadus rekomenduojama šios veiklos mokinių refleksija (aptarti, ar patiko šis žaidimas).

2 užduotis. *Individualus arba grupinis darbas.* Organizuojamas konkursas, mokiniai piešia plakatus tema „Aš – Lietuvos pilietis“. Kūrybiniai darbai pristatomi klasės draugams. Surengiama paroda.

Projektas. *Individualus arba grupinis (poromis) darbas.* Mokiniai ruošiasi projektui „Mano mokykla“, kuris yra integruotas su lietuvių (gimtosios) kalbos vadovėlio „Pupa“ projektu

PRATYBOS:

1 užduotis: išskiriamos Lietuvos piliečių teisės ir pareigos. (Teisės: vienytis į bendrijas; sulaukus 18 metų dalyvauti valdant šalį – rinkti valdžią ir būti į ją išrinktam; pasirinkti gyvenamąją vietą Lietuvoje, laisvai išvykti ir sugrįžti. Pareigos: ginti Lietuvos valstybę nuo užsienio ginkluoto užpuolimo; mokėti mokesčius; saugoti aplinką.)

2 užduotis: pirmiausia į lentelę iš eilės surašomi pateikti skaičiai. Tada ant knygelių surašomi skaitmenys iš mėlynų lentelės langelių. Kiekvienoje lentelės eilutėje yra po keturis tokius langelius – kaip tik tiek, kiek skaitmenų reikia surašyti ant vienos knygelės. Šitaip išsiaiškinama, kuriais metais buvo priimtos Lietuvos valstybės nuolatinės Konstitucijos (1922, 1928, 1938, 1992).

3 užduotis: sprendžiami rebusai (žr. 90 psl.), išsiaiškinama, kokių tautų atstovai, gyvenantys Lietuvoje gausesnėmis bendruomenėmis, yra mūsų šalies piliečiai (lenkai, rusai, baltarusiai, ukrainiečiai, vokiečiai, žydai, totoriai, latviai, romai).

4 užduotis: numeruojant teiginius nurodoma rinkimų eiga (1. Visa Lietuvos teritorija suskirstoma į dalis – vadinamąsias rinkimų apygardas. 2. Sudaromi rinkėjų sąrašai. 3. Siūdomi ir registruojami kandidatai. 4. Kandidatai pristato veiklos programas, ragina žmones dalyvauti rinkimuose. 5. Balsuojama. 6. Skaičiuojami balsai, išsiaiškinami ir skelbiami rinkimų rezultatai.).

„Kaip tapti šaunčiausia klase?“ Renkama medžiaga apie mokyklos istoriją. Mokiniai surinktą medžiagą apipavidalina jiems priimtinausia forma. Projektas pristatomas paskutine lapkričio mėnesio pamoka (po apibendrinamosios pamokos „Ką sudėjau į Giliuko skrynią?“).

Įdomybės. Rekomenduojama smulkiau aptarti, ką įteisino pirmasis Lietuvos Statutas, kieno iniciatyva jis buvo parengtas. Taip pat rekomenduojama pateikti keletą faktų apie antrąjį ir trečiąjį Lietuvos Statutą.

DALIJAMOJI MEDŽIAGA:

1 dalijamosios medžiagos lapas.

1 užduotis: remiantis Lietuvos administraciniame žemėlapyje pateiktais sutartiniais ženklais, išsiaiškinama, kuriuose Lietuvos rajonuose ir savivaldybėse gyvena daugiausia lenkų, rusų, ukrainiečių, baltarusių (lenkai: Šalčininkų, Trakų, Švenčionių, Vilniaus r. Rusai: Vilniaus ir Klaipėdos r., Visagino m. sav. Ukrainiečiai: Klaipėdos, Vilniaus ir Kauno r., Visagino m. sav. Baltarusiai: Vilniaus, Klaipėdos, Trakų, Šalčininkų, Švenčionių r.).

2 užduotis: užrašomi pavaizduotų daiktų pavadinimai. Iššifravus skaičių sekas sužinoma, kokiomis laisvėmis gali naudotis Lietuvos Respublikos piliečiai (tikėjimo, sąžinės, susirašijimo slaptumo, žodžio ir spaudos).

REFLEKSIJA:

.....

.....

.....

.....

.....

KAIP BENDRADARBUJA PASAULIO ŠALYS?

- Šalys bendradarbiauja įvairiais būdais – sudaro sutartis, sąjungas, buriasi į organizacijas.
- Didžiausia tarptautinė bendrija yra Jungtinės Tautos. Jungtinės Tautos skatina valstybes plėtoti draugiškus santykius, padeda spręsti nesutarimus, teikia pagalbą bado, karo ir skolų nualintoms šalims, puoselėja pagarbą žmogaus teisėms ir laisvėms.
- Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (UNESCO) rūpinasi žmonijos išsilavinimu, neraštingumo likvidavimu, pasaulio tautų kultūros ir gamtos paminklų apsauga.
- Viso pasaulio vaikų problemas, susijusias su jų sveikata ir gyvenimo sąlygomis, padeda spręsti Jungtinių Tautų vaikų fondas (UNICEF). Ypač stengiamasi padėti skurstantiems, badaujantiems, išnaudojamiems, negalią turintiems vaikams.
- Tarptautinis Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pasmėnlio judėjimas kovoja su ligomis, padeda nukentėjusiems nuo stichinių nelaimių (žemės drebėjimų, potvynių, nuošliaužų), kilus karui teikia pagalbą sužeistiems kariams, pabėgėliams, lanko karo belaisvius.

Lietuva priimta į Jungtines Tautas 1991 m. rugsėjo 17 d.

14

organizacija

- Išžiūrėk į tarptautinių organizacijų vėliavas. Kaip manai, ką galėtų reikšti jose pavaizduotos emblemos?
- Ką žinai apie šias organizacijas?
- Peržiūrėk nuotraukas. Kaip manai, kurių organizacijų veikla jose jamžinta? Kodėl taip nusprendei?
- Apie ką, tavo manymu, kalbasi vaikai? Kodėl taip manai?
- Kokios organizacijos narys norėtum būti tu? Kodėl? Kaip, tavo manymu, galėtum prisidėti prie šios organizacijos veiklos?

- Kartu su mokytoju išsiaiškinkite, kokios Lietuvos paveldo vertybės įrašytos į Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (UNESCO) Pasaulio paveldo sąrašą.

- Pasvarstyk, kokios dar pagalbos reiktų pasaulio žmonėms. Kokia organizacija šią pagalbą galėtų suteikti? Sugalvok jos pavadinimą ir sukurk ženklą.
- Pristatyk šią organizaciją klasei draugams. Surenkite „įkurtų“ organizacijų pristatymą.

15

BENDROSIOS PROGRAMOS

Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
Stebėti socialinę aplinką; domėtis visuomenės gyvenimu. Priimti naujoves.	1.6. Gebėti išsiaiškinti atsakymus į rūpimus klausimus; atlikti apklausą. Gebėti dalyvauti klasės, mokyklos bendruomenės gyvenime, dalyvauti savivaldoje.	1.6.1. Išvardyti, kokios yra vietos savivaldos, valstybinės ir tarptautinės institucijos; nusakyti jų paskirtį ir veiklos pobūdį.

MOKYMO UŽDAVINIAI:

.....

.....

.....

.....

.....

- Remdamasis vadovėlyje pateikta informacija ir asmenine patirtimi suformuluos mintį ir 3–4 sakiniais ją suprantamai išsaksys.

PAMOKAI REIKĖS:

Priemonių kūrybinei veiklai: A4 arba A3 formato popieriaus lapų, flomasterių (spalvotų pieštukų).

MOKYMO UŽDAVINIAI:

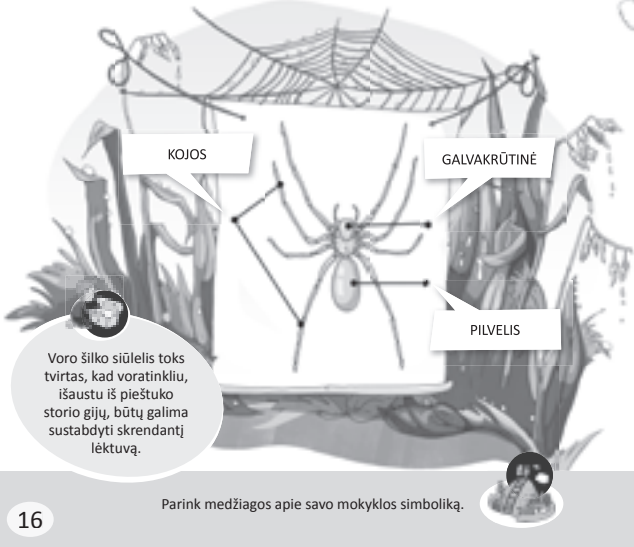
- Remdamasis vadovėlyje pateikta informacija ir asmenine patirtimi nurodys tarptautines organizacijas ir apibūdins jų veiklą.
- Tyrinės tarptautinių organizacijų vėliavas ir paaiškins, ką reiškia jose pavaizduotos emblemos.
- Žinos ir nurodys Lietuvos paveldo vertybes, įrašytas į Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (UNESCO) Pasaulio paveldo sąrašą.

SIŪLOMA VEIKLA IR IDĖJOS:

Pokalbis. Mokiniai suskirstomi į nedideles (po 4–5 narius) grupes. Lentoje užrašoma Jungtinių Tautų pavadinimo santrumpa – JT. Mokinių prašoma tariantis išsiaiškinti, kokia tarptautinė organizacija galėtų būti šitaip žymima. Šiai užduočiai atlikti skiriamos 1–2 minutės. Prabėgus nustatytam laikui grupės pristato savo sprendinius, juos pagrindžia. Visi mokinių atsakymai užrašomi lentoje, mokytojas jų nekomen-

KAS ROPOJA AŠTUONIOMIS KOJOMIS?

- Voragyviams priskiriami vorai, šienpjoviai, erkės ir šilto klimato kraštuose paplitę skorpionai.
- Visų voragyvių kūnas sudarytas iš dviejų dalių – galvkrūtinės ir pilvelio. Galvkrūtinėje yra keturios poros kojų.
- Dauguma voragyvių yra sausumos gyventojai, bet yra gyvenančių ir vandenyje. Vorai ir šienpjoviai deda kiaušinius, o skorpionai ir kai kurios erkės veda gyvus jauniklius.
- Vorai, šienpjoviai ir skorpionai yra grobuonys: minta vabzdžiais, kirmėlėmis, sraigėmis, kitais voragyviais. Skorpionai grobį čiumpa ir nužudo žnyplėmis. Vorai medžioja kur kas įvairesniais būdais: vieni puola auką, kiti gauda ją kilpomis, dar kiti jai rezga voratinklius ir gaudykles. Erkės minta gyvūnų ir žmonių krauju.

16

Parink medžiagos apie savo mokyklos simboliką.

- Ką matai paveikslėlyje? Kokie voragyviai čia pavaizduoti? Kurie tau žinomi?
- Kuo, tavo manymu, šie voragyviai yra panašūs ir kuo skiriasi? Kodėl?
- Pažvelk į plakatą. Kokios voragyvio kūno dalys čia pažymėtos?
- Kaip manai, kodėl dauguma žmonių nemėgsta, o kai kurie net bijo voragyvių?
- Kokie, tavo manymu, Lietuvoje gyvenantys voragyviai gali būti pavojingi žmonėms? Kodėl taip manai? Gal žinai, kaip šių voragyvių saugotis? Jei taip, papasakok, ką reikia daryti.

- Atlik užduotį pratybų sąsiuvinyje. Suskirstyk gyvūnus į tris grupes. Kurie gyvūnai yra voragyviai? Kuo jie skiriasi nuo kitų gyvūnų?
- Patyrinėk voratinklį ir apibūdink jo formą, raštą.

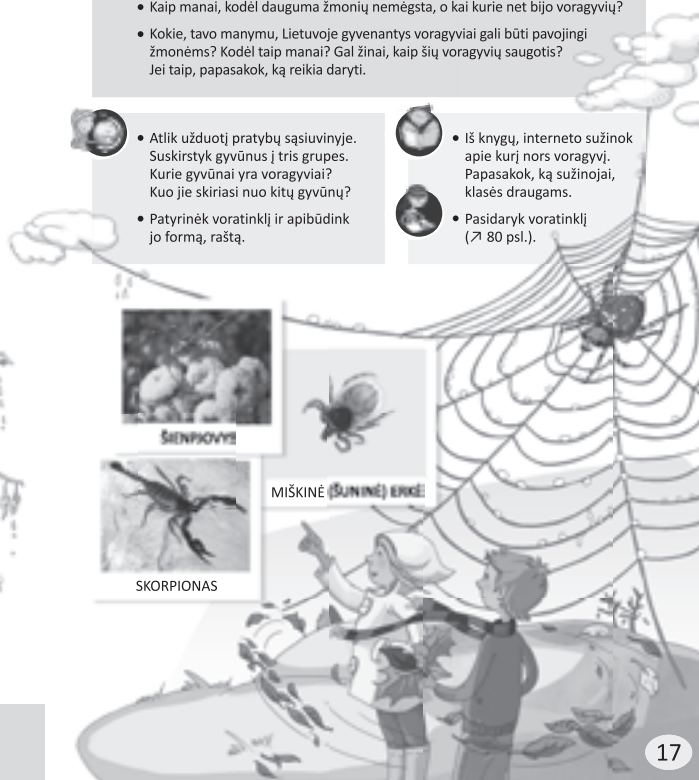
- Iš knygų, interneto sužinok apie kurį nors voragyvį. Papasakok, ką sužinojai, klasės draugams.

- Pasidaryk voratinklį (A80 psl.).

SKORPIONAS

17

BENDROSIOS PROGRAMOS

Mokinių pasiekimai		
Nuostatos	Gebėjimai	Žinios ir supratimas
Domėtis, tyrinėti, pažinti gamtos reiškinių tarpusavio priklausomybę.	5.6. Suvokti ir paaiškinti gyvų organizmų prisitaikymo prie aplinkos reikšmę. Atrasti ir iliustruoti pavyzdžiais, kaip augalai ir gyvūnai savo kūno sandara yra prisitaikę prie gyvenimo sąlygų.	5.6.1. Nurodyti keletą gyvūnų ar augalų prisitaikymo prie aplinkos požymių.
Domėtis, žavėtis pasaulio gamtos įvairove.	5.7. Iliustruoti konkrečiais pavyzdžiais Lietuvos ir pasaulio gamtos įvairovę.	5.7.1. Atpažinti ir nurodyti dažniausiai Lietuvoje aptinkamus grybus, žoles, krūmus, medžius, naminius ir laukinius gyvūnus.

MOKYMO UŽDAVINIAI:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

MOKYMO UŽDAVINIAI:

- Remdamasis vadovėlyje pateikta informacija paaiškink, kaip gyvūnai savo kūno sandara yra prisitaikę prie gyvenamosios aplinkos sąlygų.
- Remdamasis pateikta informacija ir asmenine patirtimi išskirs iš kelių gyvūnų sistematiškas grupes voragyvius, pasakys, kuo voragyviai skiriasi nuo kitų gyvūnų.
- Atpažins ir įvardys 2–3 voragyvius.
- Ieškos papildomos medžiagos apie voragyvius įvairiuose šaltiniuose, apibendrins informaciją ir argumentuos savo nuomonę.

SIŪLOMA VEIKLA IR IDĖJOS:

Ši pamoka skirta mėnesio veiklai apibendrinti: prisiminti analizuotas temas („Kas ta savivalda?“, „Kodėl malonu, kai mus giria?“, „Ką reiškia būti piliečiu?“, „Kaip valdoma Lietuvos valstybė?“, „Kaip bendradarbiauja pasaulio šalys?“, „Kas ropoja aštuoniomis kojomis?“, „Ar daug pasaulyje religijų?“), spręstas problemas, vykdytą praktinę ir tiriamąją veiklą, jos rezultatus. Šios apibendrinamosios pamokos veiklos rezultatai turėtų padėti mokytojui įvertinti mokinių žinias, gebėjimus ir nuostatas.

Darbas su vadovėliu. Pirmiausia peržiūrima vadovėlio iliustracija – aptartų temų iliustracijų fragmentai, mokiniai trumpai papasakoja, ką iš tų temų prisimena.

Tada mokytojas suskirsto mokinius į septynias grupes (grupių skaičius atitinka aptartų mėnesio temų skaičių) ir pasiūlo joms išsitraukti po kortelę su 1–2 klausimais. Paaiškinama, kad šie klausimai yra susiję su kokia nors aptarta tema. Su kokia – matyti iš iliustracijos fragmento. Mokinių prašoma minutę pagalvoti ir atsakyti į klausimus. Grupių atsakymai užrašomi lentoje, patikrinama, ar nėra klaidų. Šiuos atsakymus vėliau reikės surašyti į pratybų sąsiuvinį.

Dabar kiekviena grupė smulkiau aptaria savo temą. Mokinių prašoma pagalvoti, ką jie šia tema prisimena, kas patiko, su kokiais sunkumais teko susidurti (refleksija). Po 5–10 minučių viena iš grupių kviečiama refleksijos. Grupės nariai susėda (sutupia, sustoja) ratu ir paeiliui išsako savo mintis. Refleksijos metu mokiniai gali įvardyti, kokias žinias dar norėtų pagilinti, kokius gebėjimus patobulinti. Mokytojas ir kitų grupių mokiniai tik klauso – klausinėti, reikšti savo nuomonę ar komentuoti neleidžiama. Šitai išklašomos visos grupės. Išėitai medžiagai apibendrinti galima naudoti ir klausimynus, sudarytus iš aptartų temų probleminių klausimų. Į klausimynus mokiniai atsako dirbdami grupėmis, o atsakymai tikrinami dalyvaujant visai klasei.

Jei norima aktyvesnės veiklos, siūloma surengti viktorinas – grupių dvikovas. Grupėms padalijami klausimynai, iš kurių jos viena kitai paeiliui užduoda klausimus. Atsakymus vertina ir taškus skaičiuoja iš grupių atstovų sudaryta komisija (už išsamiai atsakytą klausimą skiriami 2 taškai, iš dalies atsakytą – 1 taškas, už neatsakytą klausimą – 0 taškų).

DALIJAMOJI MEDŽIAGA:

1 dalijamosios medžiagos lapas.

1 užduotis: sprendžiamas kryžiažodis, į tinklę surašomi klausimų atsakymai (*tartis, keturias, piliečiai, nuoširdūs, pasu, galvkrūtinėje, islamo, skorpionas*). Pilkuose langeliuose sudedamas žodis *ateistas*.

2 užduotis: baigiama pildyti lentelė, atpažįstami gyvūnai, nurodoma jų sisteminė grupė.

REFLEKSIJA:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PRATYBOS:

Užduotys pateiktos pratybų sąsiuvinio 60–62 psl.

1 užduotis. 1 dalis: sprendžiamas kryžiažodis, į tinklę surašomi vadovėlio klausimų atsakymai (*krikščionybės, islamo, Konstitucija, skorpionas, voratinkliai, Jungtinės Tautos, padėkojame, Prezidentas, savivalda, seniūnas*). Mėlynuose langeliuose gaunama garsaus mūsų krašto žmogaus, gimusio rugsėjo mėnesį, pavardė (*Čiurlionis*).

1 užduotis. 2 dalis: sprendžiami rebusai, šitai išsiaiškinaamas kryžiažodyje minimo garsaus žmogaus vardas (*Mikalojus Konstantinas*). Vardas ir pavardė įrašomi į sakinį.

1 užduotis. 3 dalis: lentelėje surandami koordinatėmis nurodyti skaičiai. Tai Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gimimo metai ir diena (1875 m. rugsėjo 22 d.).

1 užduotis. 4 dalis: Skaitomas tekstas apie Mikalojų Konstantiną Čiurlionį, užrašomi jo nuopelnai.

2 užduotis: sprendžiamas testas. Jį sudaro septynios užduotys.

1 testo užduotis – užrašomos trys savybės, kuriomis turėtų pasižymėti klasės seniūnas.

2 testo užduotis – pažymimi teisingi ir klaidingi teiginiai. (Teisingi teiginiai: *giriamieji žodžiai skaidrina nuotaiką, skatina tobulėti*. Klaidingi teiginiai: *giriamieji žodžiai silpnina pasitikėjimą savimi, skaudina*.)

3 testo užduotis – užbaigiami sakiniai (Lietuvos Respublikos pilietybė patvirtinama dokumentais – *Lietuvos Respublikos piliečio pasu ir asmens tapatybės kortele*. Svarbiausias šalies įstatymas yra *Konstitucija*. Konstitucija apibrėžia piliečių *teises ir pareigas*. Svarbūs valstybės klausimai sprendžiami *visuotiniu balsavimu*. Rinkimuose gali dalyvauti piliečiai, sulaukę *18 metų*.)

4 testo užduotis – nurodomos valstybinę valdžią vykdančių institucijų funkcijos (*Seimas* leidžia įstatymus. *Prezidentas* atstovauja šaliai užsienyje, paveda Ministrui Pirmininkui sudaryti Vyriausybę. *Vyriausybė* tvarko krašto reikalus, vykdo priimtus įstatymus. *Konstitucinis Teismas* prižiūri, kaip laikomasi Konstitucijos.)

5 testo užduotis – surandamos ir ištaisomos klaidos: nurodomas tarptautinės organizacijos pavadinimas, ženklas, veikla (*Jungtinės Tautos* skatina valstybes plėtoti draugiškus santykius, padeda spręsti nesutarimus. *Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija* rūpinasi neraštingumo likvidavimu. *Jungtinių Tautų vaikų fondas* sprendžia problemas, susijusias su vaikų sveikata, gyvenimo sąlygomis. *Tarptautinis Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio judėjimas* padeda nukentėjusiems nuo žemės drebėjimų, potvynių, nuošliaužų, karo veiksmų.)

6 testo užduotis – atpažįstami ir nurodomi voragyviams būdingi požymiai.

7 testo užduotis – religijoms priskiriami simboliai.

Įvertinęs testą mokytojas organizuoja mokinių refleksiją. Mokiniai įsivertina pažymėdami testo pabaigoje pateiktoje lentelėje, kaip jiems sekėsi atlikti konkrečias užduotis: kurias jų atliko patys, o kurias – padėdami kitų.